

ผลการศึกษาเชิงประจักษ์

ในบทที่ 3 ได้กล่าวถึงวิธีการวิเคราะห์ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของเศรษฐกิจไทยเทียบกับประเทศต่าง ๆ ซึ่งอาศัยสามเหลี่ยมปัจจัยการผลิต โดยแยกวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเป็นสองกรณี คือ การเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนปริมาณปัจจัยการผลิตและการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนผลตอบแทนของปัจจัยการผลิต สำหรับในบทนี้จะแสดงผลการวิเคราะห์ตามวิธีการที่เสนอไว้ โดยศึกษาการเปลี่ยนแปลงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของเศรษฐกิจไทยเทียบกับประเทศต่าง ๆ 13 ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย ออสเตรีย แคนาดา ฟินแลนด์ ฮังการี อินโดนีเซีย สาธารณรัฐเกาหลี มาเลเซีย นิวซีแลนด์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ศรีลังกา และไต้หวัน การศึกษานี้อาศัยข้อมูลปริมาณปัจจัยทุน จำนวนแรงงานความชำนาญระดับสูง และระดับต่ำ ราคาของปัจจัยทุน ค่าจ้างของแรงงานความชำนาญระดับสูงและระดับต่ำ

การเปลี่ยนแปลงของความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่พิจารณาจากสัดส่วนปริมาณปัจจัยการผลิต

การศึกษากการเปลี่ยนแปลงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในกรณีนี้เป็นการศึกษาที่ให้ความสนใจเฉพาะด้านอุปทานของปัจจัยเพียงด้านเดียว โดยพิจารณาการเปลี่ยนแปลงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบจากการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนของปริมาณปัจจัยการผลิต ซึ่งในที่นี้เริ่มต้นศึกษาตั้งแต่ปี 2513 และพิจารณาการเปลี่ยนแปลงในปี 2523 และ 2532 อาศัยข้อมูลปริมาณปัจจัยการผลิตของประเทศต่าง ๆ 14 ประเทศ

ตาราง 4.1 สัดส่วนปริมาณปัจจัยการผลิตปี 2513

ประเทศ	K (พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ)	L (พันคน)	H (พันคน)	K/H (พันดอลลาร์ ต่อคน)	H/L	K/L (พันดอลลาร์ ต่อคน)
ออสเตรเลีย	184.5471	4355	885	208.5277	0.2032	42.3759
ออสเตรเลีย	41.7227	2809	289	144.3692	0.1029	14.8532
แคนาดา	269.9656	6084	1867	144.5986	0.3069	44.3730
ฟินแลนด์	57.5336	1832	419	137.3116	0.2287	31.4048
ฮ่องกง	7.6932	1512	119	64.6487	0.0787	5.0881
อินโดนีเซีย	33.6538	45664	1219	27.6077	0.0267	0.7370
สาธารณรัฐเกาหลี	59.8916	11878	705	84.9526	0.0594	5.0422
มาเลเซีย	6.1313	2946	173	35.4410	0.0587	2.0812
นิวซีแลนด์	38.1667	951	168	227.1827	0.1767	40.1332
ฟิลิปปินส์	51.7405	10964	808	64.0353	0.0737	4.7191
สิงคโปร์	3.5093	584	67	52.3776	0.1147	6.0091
ศรีลังกา	11.6208	3433	189	61.4857	0.0551	3.3850
ไต้หวัน	18.3612	4342	234	78.4666	0.0539	4.2287
ไทย	17.0144	16121	531	32.0422	0.0329	1.0554
ทั้งหมด	801.5518	133732	8214	97.5836	0.0614	5.9937

ตาราง 4.2 สัดส่วนปริมาณปัจจัยการผลิตปี 2523

ประเทศ	K (พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ)	L (พันคน)	H (พันคน)	K/H (พันดอลลาร์ ต่อคน)	H/L	K/L (พันดอลลาร์ ต่อคน)
ออสเตรเลีย	273.9627	4957	1281	217.7694	0.2584	56.2765
ออสเตรเลีย	129.1269	2987	583	221.4869	0.1950	43.2296
แคนาดา	400.3100	8104	2595	154.2620	0.3202	49.3966
ฟินแลนด์	101.1619	1778	444	227.8421	0.2497	56.8964
ฮ่องกง	37.1695	2152	196	189.6403	0.0910	17.2721
อินโดนีเซีย	100.7608	56688	1753	57.4791	0.0309	1.7775
สาธารณรัฐเกาหลี	102.0805	14992	1465	69.6795	0.0977	6.8090
มาเลเซีย	29.4732	4246	347	84.9372	0.0818	6.9414
นิวซีแลนด์	46.7838	1094	230	203.4078	0.2102	42.7640
ฟิลิปปินส์	95.3364	16670	1347	70.7768	0.0808	5.7190
สิงคโปร์	20.1346	927	145	138.8593	0.1564	21.7202
ศรีลังกา	8.8436	4627	302	29.2834	0.0653	1.9113
ไต้หวัน	58.3292	6127	420	138.8790	0.0685	9.5200
ไทย	40.3006	21857	1012	39.8227	0.0463	1.8438
ทั้งหมด	1448.7737	170227	13408	108.0529	0.0788	8.5108

ตาราง 4.3 สัดส่วนปริมาณปัจจัยการผลิตปี 2532

ประเทศ	K (พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ)	L (พันคน)	H (พันคน)	K/H (พันดอลลาร์ ต่อคน)	H/L (พันคน)	K/L (พันดอลลาร์ ต่อคน)
ออสเตรเลีย	248.8753	6420	1901	130.9180	0.2961	38.7656
ออสเตรีย	139.0122	2802	718	193.6103	0.2562	49.6118
แคนาดา	494.8845	9669	3946	125.4142	0.4081	51.1826
ฟินแลนด์	113.0111	1841	724	156.0926	0.3933	61.3857
ฮ่องกง	51.7832	2401	340	152.3035	0.1416	21.5673
อินโดนีเซีย	98.2841	74577	2705	36.3343	0.0363	1.3179
สาธารณรัฐเกาหลี	202.1674	17448	2312	87.4426	0.1325	11.5868
มาเลเซีย	45.8679	5592	584	78.5409	0.1044	8.2024
นิวซีแลนด์	33.9328	947	481	70.5464	0.5079	35.8319
ฟิลิปปินส์	36.0247	20341	1508	23.8891	0.0741	1.7710
สิงคโปร์	45.6185	1052	250	182.4740	0.2376	43.3636
ศรีลังกา	6.1541	4863	313	19.6617	0.0644	1.2655
ไต้หวัน	130.5367	7553	730	178.8173	0.0967	17.2828
ไทย	61.6957	26380	1755	35.1542	0.0665	2.3387
ทั้งหมด	1707.8485	210205	21136	80.7876	0.1005	8.1247

ตาราง 4.4 สัดส่วนปริมาณปัจจัยการผลิตของแต่ละประเทศ: 2513-2532

ประเทศ	สัดส่วนปริมาณปัจจัยการผลิต		
	2513	2523	2532
สัดส่วนของปริมาณปัจจัยทุนต่อแรงงานความชานาญระดับต่ำ (US\$/คน)			
อาเซียน			
มาเลเซีย	2081	6941	8202
ฟิลิปปินส์	4719	5719	1771
ไทย	1055	1844	2339
อินโดนีเซีย	737	1777	1318
ประเทศในกลุ่มอุตสาหกรรมใหม่			
สาธารณรัฐเกาหลี	5042	6809	11587
ไต้หวัน	4229	9520	14226
สิงคโปร์	6009	21720	43364
ฮ่องกง	5088	17272	23640
ประเทศในกลุ่มยุโรป			
ฟินแลนด์	31405	56896	61386
ออสเตรีย	14853	43230	49612
แคนาดา	44373	49397	51183
ออสเตรเลีย	42375	56276	32766
นิวซีแลนด์	40133	42764	35832
ประเทศเอเชียอื่น ๆ			
ศรีลังกา	3385	1911	1265

ตาราง 4.4 (ต่อ) สัดส่วนปริมาณปัจจัยการผลิตของแต่ละประเทศ: 2513-2532

ประเทศ	สัดส่วนปริมาณปัจจัยการผลิต		
	2513	2523	2532
สัดส่วนจำนวนแรงงานความชำนาญระดับสูงต่อพันคนแรงงานความชำนาญระดับต่ำ			
อาเซียน			
มาเลเซีย	59	82	104
ฟิลิปปินส์	74	81	74
ไทย	33	46	67
อินโดนีเซีย	27	31	36
ประเทศในกลุ่มอุตสาหกรรมใหม่			
สาธารณรัฐเกาหลี	59	98	132
ไต้หวัน	54	68	97
สิงคโปร์	115	156	238
ฮ่องกง	79	91	141
ประเทศในกลุ่มยุโรป			
ฟินแลนด์	229	250	393
ออสเตรีย	103	195	256
แคนาดา	307	320	408
ออสเตรเลีย	203	258	296
นิวซีแลนด์	176	210	507
ประเทศเอเชียอื่น ๆ			
ศรีลังกา	55	65	64

ก). การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างปัจจัยการผลิตเปรียบเทียบ

การพิจารณาการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนปริมาณปัจจัยการผลิตนี้ ต้องอาศัยข้อมูลปริมาณปัจจัยการผลิตประเทศต่าง ๆ ในตาราง 3.1 และ 3.2 โดยนำข้อมูลดังกล่าวมาคำนวณหาสัดส่วนของปริมาณปัจจัยการผลิตซึ่ง ได้แก่ สัดส่วนของปริมาณทุนต่อแรงงานความชานาญระดับต่ำ สัดส่วนของปริมาณทุนต่อแรงงานความชานาญระดับสูงและสัดส่วนของจำนวนแรงงานความชานาญระดับสูงต่อระดับต่ำดังแสดงไว้ในตาราง 4.1 ถึง 4.3

จากตาราง 4.1-4.3 แสดงปริมาณปัจจัยการผลิตเปรียบเทียบในแต่ละประเทศปี 2513 2523 และ 2532 ตามลำดับ ซึ่งสามารถนำมาเขียนให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนขึ้นได้ในตาราง 4.4 โดยแบ่งเป็นสองส่วนคือส่วนที่หนึ่งแสดงสัดส่วนของปริมาณทุนต่อแรงงานความชานาญระดับต่ำและส่วนที่สองแสดงสัดส่วนแรงงานความชานาญระดับสูงต่อระดับต่ำ พิจารณาในส่วนแรกก่อนพบว่า ในปี 2513 ประเทศที่มีสัดส่วนของปริมาณทุนต่อแรงงานความชานาญระดับต่ำอยู่ในระดับที่ต่ำมากได้แก่ ประเทศอินโดนีเซีย ไทย และมาเลเซีย ตามลำดับ ซึ่งประเทศทั้งสามล้วนเป็นประเทศในกลุ่มอาเซียนยกเว้นประเทศฟิลิปปินส์ซึ่งเป็นสมาชิกในกลุ่มอาเซียนเช่นกัน แต่มีสัดส่วนดังกล่าวสูงกว่าประเทศในกลุ่มมาก (4719 US\$/คน) แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในช่วงปี 2513-2532 สำหรับประเทศในกลุ่มอาเซียนคือมีการเพิ่มขึ้นในสัดส่วนของปริมาณทุนต่อแรงงานความชานาญระดับต่ำโดยเฉพาะมาเลเซียซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงในสัดส่วนดังกล่าวในอัตราที่สูงมาก (จาก 2081 US\$/คน ในปี 2513 เป็น 8202 US\$/คน ในปี 2532) รองลงมาคือประเทศไทย (จาก 1055 US\$/คน ในปี 2513 เป็น 2339 US\$/คน ในปี 2532) ส่วนประเทศฟิลิปปินส์มีการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างจากประเทศในกลุ่มคือ สัดส่วนของปริมาณทุนต่อแรงงานความชานาญระดับต่ำในปี 2513 เท่ากับ 4719 US\$/คน ลดลงเหลือ 1771 US\$/คนในปี 2532 ข้อสังเกตสำหรับกรณีของฟิลิปปินส์ ซึ่งในปี 2513 มีสัดส่วนของปริมาณทุนต่อแรงงานระดับต่ำสูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มอาเซียน ในกรณีนี้มิได้หมายความว่าเศรษฐกิจของประเทศฟิลิปปินส์มีการพัฒนามากกว่าประเทศภายในกลุ่ม แต่น่าจะเนื่องมาจากพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ของฟิลิปปินส์ซึ่งเคยตกอยู่ภายใต้การปกครองของสหรัฐอเมริกา แม้ว่าในเวลาต่อมาฟิลิปปินส์จะได้รับอิสรภาพแล้วก็ตามแต่ก็ยังมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับสหรัฐฯ ซึ่งทำให้ฟิลิปปินส์ได้รับช่วยเหลือทางการเงินในรูปของการลงทุนจากต่างประเทศประกอบกับการที่สหรัฐฯเข้าไปสร้างฐานทัพ

อากาศคาร์คและฐานทัพเรือที่อ่าวซุริค ทำให้ฟิลิปปินส์ไม่เพียงได้รับเงินค่าเช่าฐานทัพ สหรัฐฯ
 ยังเข้ามาลงทุนในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานให้ด้วย ทำให้ฟิลิปปินส์มีปริมาณทุนในอัตราที่สูงเมื่อ
 เทียบกับประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มอาเซียน แต่เนื่องจากความวุ่นวายทางการเมืองภายในประเทศ
 ฟิลิปปินส์ ทำให้สหรัฐมีแนวโน้มที่จะลดความช่วยเหลือแก่ฟิลิปปินส์ แม้ว่าต่อมาจะมีการเปลี่ยนแปลง
 ผู้นำก็ตาม วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจอันเป็นผลสืบเนื่องความวุ่นวายทางการเมืองก็ไม่สามารถ
 แก้ไขได้เนื่องจากปัญหาดังกล่าวสะสมมานานเป็นเวลานานนับสิบ ๆ ปี ประกอบกับความช่วยเหลือ
 ของสหรัฐที่มีต่อฟิลิปปินส์ก็ลดน้อยลง และภาวะหนี้สินของฟิลิปปินส์ก็มีมาก เสี่ยงจนกระทั่ง
 กองทุนการเงินระหว่างประเทศต้องบังคับให้ฟิลิปปินส์ลดการใช้จ่ายลงเพื่อบรรเทาภาวะหนี้สินและ
 ภาวะเงินเฟ้อภายในประเทศ พิจารณาได้จากกราฟลดลงของการสะสมทุนคงที่เบื้องต้นในปี
 2528-2530 (ตาราง ผ.1) ด้วยสาเหตุนี้เองทำให้ในปี 2532 ฟิลิปปินส์มีสัดส่วนของ
 ปริมาณปัจจัยทุนต่อแรงงานระดับต่ำลดลง

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี สิงคโปร์ และไต้หวัน ซึ่งได้ชื่อว่าเป็น
 "ประเทศอุตสาหกรรมใหม่" แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในช่วงปี 2513-2532 พบว่าสัดส่วนของ
 ปริมาณทุนต่อแรงงานความชำนาญระดับต่ำนั้นเพิ่มสูงขึ้นซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่ม
 อาเซียนแล้วจะเห็นว่าประเทศในกลุ่มนี้มีสัดส่วนของปริมาณทุนต่อแรงงานความชำนาญระดับต่ำสูง
 กว่าประเทศในกลุ่มอาเซียน นั่นก็แสดงว่าเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศทั้งสองกลุ่มนี้พบว่าประเทศใน
 กลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่จะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตสินค้าที่เน้นการใช้
 ปัจจัยทุนมากกว่าประเทศในกลุ่มอาเซียน ส่วนประเทศศรีลังกาซึ่งเป็นประเทศในแถบเอเชียที่
 จากการศึกษพบว่าในช่วงปี 2513-2532 ศรีลังกามีสัดส่วนของปริมาณทุนต่อแรงงานความ
 ชำนาญระดับต่ำลดลง

ประเทศในกลุ่มยุโรปและแคนาดา เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียนแล้วจะ
 เห็นได้ว่าประเทศในกลุ่มยุโรปและแคนาดามีสัดส่วนของทุนต่อแรงงานความชำนาญระดับต่ำสูงกว่า
 ตลอดช่วงระยะเวลาที่พิจารณา และสัดส่วนดังกล่าวก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แสดงถึงการมีความ
 ได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตสินค้าที่เน้นการใช้ปัจจัยทุนเหนือประเทศในกลุ่มอาเซียน

ประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ มีสัดส่วนของปริมาณทุนต่อแรงงานความชานาญระดับต่ำอยู่ในระดับที่สูง แต่การเปลี่ยนแปลงในปี 2513-2532 สัดส่วนดังกล่าวจะเพิ่มขึ้นในปี 2523 และลดลงในปี 2532

ในส่วนที่สองของตาราง 4.4 พิจารณาสัดส่วนแรงงานความชานาญระดับสูงต่อระดับต่ำ พบว่าในช่วงเวลาที่พิจารณา ประเทศที่พิจารณาส่วนใหญ่แล้วจะมีการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนจำนวนแรงงานความชานาญระดับสูงต่อระดับต่ำในทิศทางที่เพิ่มขึ้น ยกเว้นเพียงบางประเทศเท่านั้นที่ สัดส่วนดังกล่าวลดลง ซึ่งได้แก่ ฟิลิปปินส์ โดยสัดส่วนดังกล่าวในปี 2532 นั้นลดลงจากปี 2523 ทำให้ในปี 2532 ฟิลิปปินส์มีสัดส่วนของจำนวนแรงงานความชานาญระดับสูงต่อระดับต่ำลดลงจนเท่ากับสัดส่วนดังกล่าวในปี 2513 (74 คนต่อพันคนแรงงานความชานาญระดับต่ำ) ลักษณะดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าประเทศฟิลิปปินส์นั้นขาดการพัฒนาในส่วนองแรงงาน ในขณะที่ประเทศอื่นในกลุ่ม อาเซียนไม่ว่าจะเป็นไทย หรือมาเลเซียมีสัดส่วนจำนวนแรงงานความชานาญระดับสูงต่อระดับต่ำ เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแสดงถึงการพัฒนาแรงงานให้เป็นแรงงานที่มีฝีมือมากขึ้น ถึงแม้ว่า โดยส่วนรวมแล้วสัดส่วนจำนวนแรงงานความชานาญระดับสูงต่อระดับต่ำจะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าประเทศในกลุ่มอาเซียนมีสัดส่วนจำนวนแรงงานความชานาญระดับสูงต่อระดับต่ำอยู่ในระดับที่ต่ำที่สุด รองลงมาคือประเทศในกลุ่มอุตสาหกรรมใหม่ และประเทศในกลุ่ม ยุโรป (ฟินแลนด์ ออสเตรีย) ออสเตรเลีย แคนาดา และนิวซีแลนด์ซึ่งจะมีสัดส่วนของจำนวน แรงงานความชานาญระดับสูงต่อระดับต่ำสูงสุด

จากข้างต้นซึ่งแสดงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างปัจจัยการผลิตเปรียบเทียบโดยพิจารณา จากสัดส่วนของปริมาณปัจจัยการผลิตพบว่า ทุกประเทศมีการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างของปัจจัย การผลิต ซึ่งตามทฤษฎีของเฮคเชอร์-โธลิน การเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างปัจจัยการผลิตจะ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและแบบแผนการผลิตและการส่งออกของ ประเทศนั้น ๆ

ข). การเปลี่ยนแปลงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ

การพิจารณาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของประเทศต่าง ๆ ในที่นี้อาศัยสามเหลี่ยมปัจจัยการผลิต โดยนำข้อมูลสัดส่วนปริมาณปัจจัยการผลิตทั้ง 14 ประเทศที่คำนวณไว้ในตาราง 4.1-4.3 พล็อตลงในรูปสามเหลี่ยมซึ่งจะได้สามเหลี่ยมปัจจัยการผลิตดังแสดงในแผนภาพที่ 4.1 โดยกำหนดค่าให้

AUS	แทน	ออสเตรเลีย	AU	แทน	ออสเตรเลีย	CAN	แทน	แคนาดา
FIN	แทน	ฟินแลนด์	HK	แทน	ฮ่องกง	IND	แทน	อินโดนีเซีย
KOR	แทน	สาธารณรัฐเกาหลี	MAL	แทน	มาเลเซีย	NZ	แทน	นิวซีแลนด์
PHI	แทน	ฟิลิปปินส์	SIN	แทน	สิงคโปร์	SRI	แทน	ศรีลังกา
TAI	แทน	ไต้หวัน	THA	แทน	ไทย			

K แทน ปริมาณปัจจัยทุน

L แทน จำนวนแรงงานความชำนาญระดับต่ำ

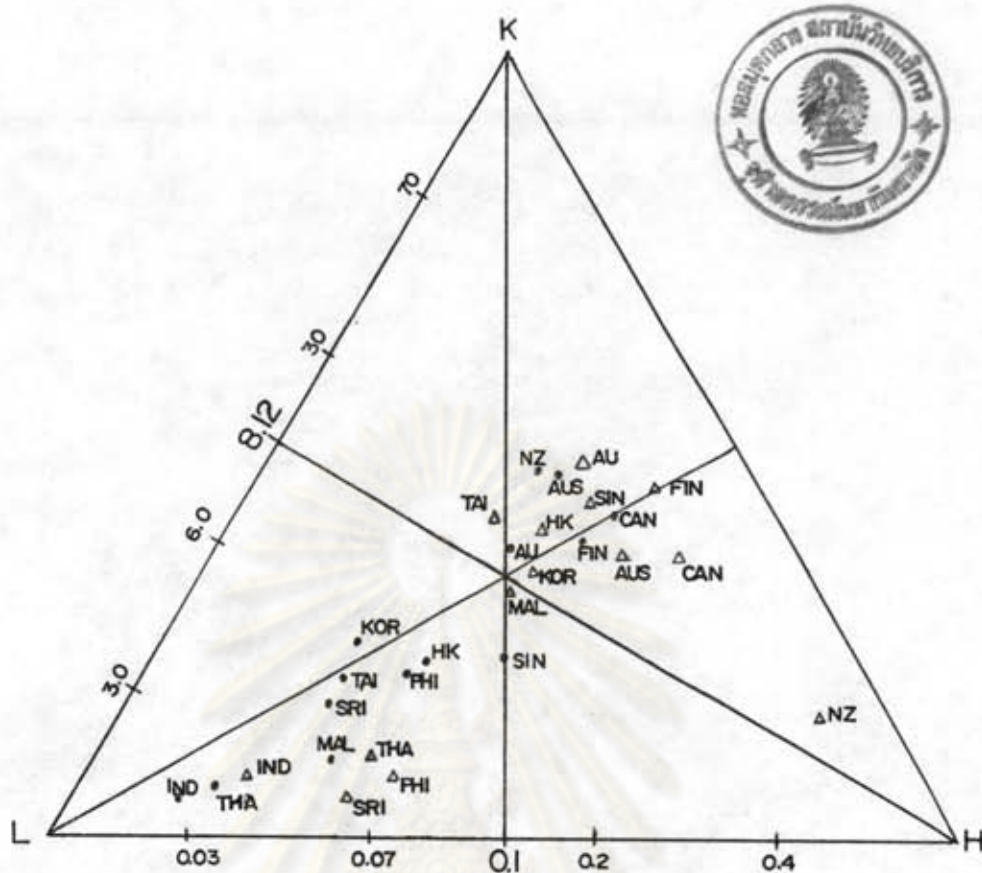
H แทน จำนวนแรงงานความชำนาญระดับสูง

ระยะทาง KL (ซึ่งวัดจาก L) แสดงสัดส่วนของปริมาณปัจจัยทุนต่อแรงงานความชำนาญระดับต่ำ

ระยะทาง KH (ซึ่งวัดจาก H) แสดงสัดส่วนของปริมาณปัจจัยทุนต่อแรงงานความชำนาญระดับสูง

ระยะทาง HL (ซึ่งวัดจาก L) แสดงสัดส่วนจำนวนแรงงานความชำนาญระดับสูงต่อระดับต่ำ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 4.1: ส่วนเหลี่ยมปัจจัยการผลิตแสดงการเปลี่ยนแปลง
สัดส่วนปริมาณปัจจัยการผลิต

โดยที่ ● แทน จุดปัจจัยการผลิตปี 2513
▲ แทน จุดปัจจัยการผลิตปี 2532

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพ 4.1 เป็นสามเหลี่ยมปัจจัยการผลิตซึ่งแสดงการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนปริมาณปัจจัยการผลิต โดยสัดส่วนปริมาณปัจจัยการผลิตของประเทศนั้น ๆ จะแทนด้วยจุด ๆ หนึ่งซึ่งเรียกว่า "จุดปัจจัยการผลิต" (endowment point) การเปลี่ยนแปลงของจุดปัจจัยการผลิตเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนของปริมาณปัจจัยการผลิตหรือการเปลี่ยนแปลงความอุดมสมบูรณ์ของปัจจัยการผลิต ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะเป็นตัวแปรนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในความสามารถเปรียบเทียบ ดังนั้นจากแผนภาพ 4.1 ทำให้สามารถทราบถึงสถานะความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของประเทศต่าง ๆ ณ เวลาหนึ่งซึ่งพิจารณาจากตำแหน่งของจุดปัจจัยการผลิต และยังสามารถทราบถึงการเปลี่ยนแปลงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของประเทศนั้น ๆ ด้วย โดยพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของจุดปัจจัยการผลิต

จากแผนภาพ 4.1 จะเห็นว่าในปี 2513 ตำแหน่งจุดปัจจัยการผลิตของประเทศไทยอยู่ใกล้จุด L แต่ห่างจากจุด H และ K มาก นั่นก็แสดงว่าไทยมีความอุดมสมบูรณ์ในปัจจัยแรงงานความชำนาญระดับต่ำ แต่ขาดแคลนปัจจัยทุนและแรงงานความชำนาญระดับสูงซึ่งตามทฤษฎีของเฮคเชอร์-โธห์ลิน แล้วไทยจะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตสินค้าที่เน้นการใช้ปัจจัยแรงงานความชำนาญระดับต่ำและขาดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตสินค้าที่เน้นการใช้ปัจจัยทุนและปัจจัยแรงงานความชำนาญระดับสูง และถ้าพิจารณาต่อจะเห็นว่าประเทศที่มีจุดปัจจัยการผลิตใกล้เคียงกับไทยมากที่สุดได้แก่ อินโดนีเซีย แต่จุดปัจจัยการผลิตของอินโดนีเซียอยู่ทางซ้ายมือของไทยแสดงว่าเมื่อเทียบกับไทยแล้วอินโดนีเซียจะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตสินค้าที่เน้นการใช้ปัจจัยทุนและแรงงานความชำนาญระดับสูงน้อยกว่าไทย ส่วนประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชีย (ไต้หวัน ฮองกง สิงคโปร์ สาธารณรัฐเกาหลี มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ศรีลังกา) นั้น จุดปัจจัยการผลิตของประเทศเหล่านี้อยู่ในส่วนของสามเหลี่ยมเดียวกับไทยหรือบางประเทศอยู่ในส่วนของสามเหลี่ยมที่ติดกับไทย หากแต่อยู่ทางขวามือของไทย ดังนั้นเมื่อเทียบกับไทยประเทศเหล่านี้จะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตสินค้าที่ใช้ทุนและแรงงานระดับสูงเข้มข้นกว่าไทย

แคนาดา ฟินแลนด์ ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ตำแหน่งของจุดปัจจัยการผลิตจะใกล้จุด H และ K มาก ซึ่งแสดงถึงการมีความอุดมสมบูรณ์ในปัจจัยทุนและปัจจัยแรงงานความชำนาญระดับสูง แต่ขาดแคลนปัจจัยแรงงานความชำนาญระดับต่ำ และจากทฤษฎีของ

เฮคเตอร์-โอห์ลิน ทำให้เราสามารถพยากรณ์ทิศทางทางการค้าของประเทศเหล่านี้ได้ว่า
แบบแผนการผลิตและการส่งออกของประเทศเหล่านี้จะมุ่งเน้นไปที่การผลิตสินค้าที่ใช้ปัจจัยทุนและ
แรงงานความชำนาญระดับสูงอย่างหนาแน่น ซึ่งแตกต่างจากประเทศไทยและประเทศในภูมิภาค
เอเชีย

ออสเตรีย ซึ่งเป็นประเทศในกลุ่มยุโรปตะวันออก จุดปัจจัยการผลิตของออสเตรียเมื่อ
เทียบกับประเทศในภูมิภาคเอเชียจะเห็นว่าอยู่ค่อนข้างไปทางจุด H และ K แต่เมื่อเทียบกับประเทศ
แคนาดา ฟินแลนด์ ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ จุดปัจจัยการผลิตของออสเตรียจะค่อนข้างไปทาง L
มากกว่า นั่นก็หมายความว่าเมื่อเทียบกับไทยประเทศออสเตรียจะเป็นประเทศที่มีความได้เปรียบ
ในการผลิตสินค้าที่เน้นทุนและความชำนาญของแรงงาน แต่เมื่อเทียบกับประเทศอีกกลุ่มหนึ่งแล้ว
จะกลายเป็นประเทศที่มีความได้เปรียบในการผลิตสินค้าที่เน้นการใช้แรงงานความชำนาญระดับต่ำ

จากข้างต้นเป็นเพียงการอธิบายให้ทราบถึงสถานะความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของ
ประเทศต่าง ๆ ในปี 2513 ว่ามีลักษณะเป็นเช่นไร ในส่วนต่อไปจะพิจารณาว่าเมื่อเวลาผ่านไป
ประเทศต่าง ๆ เหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างไรบ้าง โดยพิจารณาได้จากการ
การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของจุดปัจจัยการผลิตซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ต่าง ๆ กัน

ในกรณีของประเทศไทยซึ่งมีสัดส่วนของปริมาณปัจจัยการผลิตเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่
เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังจะเห็นได้จากจุดปัจจัยการผลิตที่มีการเคลื่อนไปในทิศทางที่ห่างจากจุด
L นั่นก็หมายความว่าประเทศไทยมีการสะสมทุนและพัฒนาแรงงานให้เป็นแรงงานที่มีฝีมือมากขึ้น
แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเทียบกับประเทศต่าง ๆ ประเทศไทยยังคงเป็นประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์
ในปัจจัยแรงงานความชำนาญระดับต่ำ และขาดแคลนปัจจัยทุนและแรงงานความชำนาญระดับสูง
สำหรับมาเลเซีย และอินโดนีเซียซึ่งเป็นประเทศในกลุ่มอาเซียน การเปลี่ยนแปลงความได้
เปรียบโดยเปรียบเทียบเป็นไปในทิศทางเดียวกับไทย คือมีการเพิ่มขึ้นในสัดส่วนปริมาณปัจจัยทุนต่อ
แรงงานความชำนาญระดับต่ำและสัดส่วนแรงงานความชำนาญระดับสูงต่อระดับต่ำ สกวันฟิลิปปินส์
ซึ่งสัดส่วนปริมาณปัจจัยการผลิตเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ลดลง ดังนั้นถ้าเราพิจารณาถึงสมรรถภาพ
ในการแข่งขันของประเทศในกลุ่มนี้ ไม่สามารถที่จะพิจารณาเฉพาะทิศทางทางการเปลี่ยนแปลง
ต้องพิจารณาขนาดของการเปลี่ยนแปลงด้วย ซึ่งถ้าพิจารณาถึงขนาดการเปลี่ยนแปลงด้วยพบว่า

มาเลเซียมีความสามารถในการแข่งขันเหนือกว่าไทยในขณะที่ไทยมีความสามารถในการแข่งขันที่ด้อยกว่าไทย ซึ่งเห็นได้จากระยะทางการเคลื่อนของจุดปัจจัยการผลิต ส่วนศรีลังกา นั้นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงความอุดมสมบูรณ์ของปัจจัยการผลิตเป็นไปในทิศทางที่ขาดแคลนปัจจัยทุนมากขึ้น

อย่างไรก็ตามเมื่อเทียบกับประเทศต่าง ๆ แล้วถือว่าประเทศในกลุ่มอาเซียนทั้ง 4 นี้ มีความอุดมสมบูรณ์ในแรงงานความชำนาญระดับต่ำ แต่ขาดแคลนปัจจัยทุนและแรงงานความชำนาญระดับสูง ตามทฤษฎีของเฮคเชอร์-โอห์ลิน ประเทศดังกล่าวจะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตสินค้าที่ใช้ปัจจัยแรงงานความชำนาญระดับต่ำอย่างเข้มข้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือประเทศในกลุ่มนี้จะมีแบบแผนการผลิตและการส่งออกที่คล้ายคลึงกัน แสดงถึงแนวโน้มที่จะเป็นคู่แข่งกันในการส่งออกสินค้าที่ผลิตโดยเน้นแรงงานความชำนาญระดับต่ำ เมื่อเป็นเช่นนี้ การพิจารณาความสามารถในการแข่งขันจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องคำนึงถึง ซึ่งถ้าใช้แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงข้างต้นทำให้สามารถพยากรณ์ได้ว่า มาเลเซียจะมีความสามารถในการแข่งขันสูงที่สุดในภูมิภาคนี้ รองลงมาได้แก่ ไทย ส่วนฟิลิปปินส์ถ้าลักษณะการเปลี่ยนแปลงยังเป็นไปในทิศทางที่เคลื่อนเข้าหาจุด L แล้ว ฟิลิปปินส์ก็จะเป็นประเทศที่มีสมรรถภาพในการแข่งขันที่ด้อยกว่าไทย

ฮ่องกง สาธารณรัฐเกาหลี ไต้หวัน และสิงคโปร์ การเปลี่ยนแปลงของประเทศในกลุ่มนี้เป็นไปในลักษณะที่มีความอุดมสมบูรณ์ในปัจจัยทุนและปัจจัยแรงงานความชำนาญระดับสูงมากขึ้น แต่ขาดแคลนปัจจัยแรงงานความชำนาญระดับต่ำมากขึ้น ซึ่งแสดงถึงการมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในภาคการผลิตที่เน้นการใช้ปัจจัยทุนและปัจจัยแรงงานความชำนาญระดับสูงมากขึ้น โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับประเทศไทยและประเทศในอาเซียน ซึ่งสังเกตได้จากจุดปัจจัยการผลิตที่เคลื่อนเข้าหา K และ H และเคลื่อนห่างจากจุด L ซึ่งก็หมายถึงการเคลื่อนออกห่างจากประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ในกลุ่มอาเซียน ทั้ง ๆ ที่ประเทศในกลุ่มอาเซียนก็มีการปรับตัวในทิศทางที่เคลื่อนเข้าหาประเทศในกลุ่มอุตสาหกรรมใหม่ นั่นก็หมายความว่าประเทศในกลุ่มอุตสาหกรรมใหม่มีอัตราการเจริญเติบโตของปัจจัยทุนและแรงงานความชำนาญระดับสูงในอัตราที่สูงกว่าประเทศในกลุ่มอาเซียน

ออสเตรเลีย การเปลี่ยนแปลงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของออสเตรเลียไปในทิศทางที่มีความอุดมสมบูรณ์ของปัจจัยทุนและปัจจัยแรงงานความชำนาญระดับสูงมากขึ้น นั่นคือประเทศออสเตรียน่าจะมีโครงสร้างการผลิตและการส่งออกที่มุ่งไปที่การผลิตสินค้าที่เน้นการใช้ปัจจัยทุนและปัจจัยแรงงานความชำนาญระดับสูง

แคนาดา ออสเตรเลีย ฟินแลนด์ และนิวซีแลนด์ จุดปัจจัยการผลิตของประเทศดังกล่าวอยู่ก่อนไปทางจุด K และ H ยิ่งเวลาผ่านไปประเทศเหล่านี้ก็มีแนวโน้มที่จะมีความได้เปรียบในภาคการผลิตที่เน้นการใช้ทุนและความชำนาญมากขึ้น โดยเฉพาะในส่วนของความชำนาญแรงงานความชำนาญระดับสูง ทำให้สัดส่วนจำนวนแรงงานความชำนาญระดับสูงต่อระดับค่าของประเทศเหล่านี้เพิ่มขึ้นสูงมากโดยเฉพาะนิวซีแลนด์ ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าประเทศในกลุ่มนี้มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในภาคการผลิตที่เน้นการใช้ทุนและแรงงานที่มีความชำนาญเมื่อเทียบกับประเทศที่นำมาพิจารณา โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาเทียบกับประเทศไทยแล้วจะเห็นได้ว่าจุดปัจจัยการผลิตของไทยกับประเทศในกลุ่มนี้อยู่ห่างไกลกันมาก สามารถระบุได้ว่าไทยไม่ใช่คู่แข่งของประเทศในกลุ่มนี้ แต่ควรที่จะเป็นคู่ค้ากันเนื่องจากมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่แตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างในความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบนี้จะเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงแบบแผนการผลิตและการส่งออกที่แตกต่างกันด้วย

จากข้างต้นที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าประเทศต่าง ๆ ที่นำมาพิจารณาจำแนกตามโครงสร้างทรัพยากรการผลิต จะสามารถแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ ได้ 3 กลุ่ม

- ประเทศที่พัฒนาแล้ว มีโครงสร้างปัจจัยการผลิตเป็นไปในลักษณะที่มีความอุดมสมบูรณ์ของปัจจัยทุนและปัจจัยแรงงานความชำนาญระดับสูงมากกว่าประเทศอีก 2 กลุ่ม ดังนั้นประเทศในกลุ่มนี้จึงมีแบบแผนการผลิตและการส่งออกที่มุ่งผลิตสินค้าที่ใช้ปัจจัยทุนและปัจจัยแรงงานความชำนาญระดับสูงอย่างเข้มข้น

- ประเทศอุตสาหกรรมใหม่ โครงสร้างทรัพยากรการผลิตมีลักษณะที่มีความอุดมสมบูรณ์ของปัจจัยทุนและปัจจัยแรงงานความชำนาญระดับสูง เมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มที่ 3

- ประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งในที่นี้ได้แก่ประเทศในกลุ่มอาเซียนซึ่งรวมถึงไทยด้วย โครงสร้างทรัพยากรการผลิตของประเทศในกลุ่มนี้จะมีลักษณะที่มีแรงงานความชำนาญระดับต่ำ อย่างเหลือเฟือเมื่อเทียบกับประเทศใน 2 กลุ่มแรก แต่ขาดแคลนปัจจัยทุนและปัจจัยแรงงาน ความชำนาญระดับสูง

ลำดับขั้นของการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างปัจจัยการผลิตของประเทศที่นำมาพิจารณาส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางที่มีความอุดมสมบูรณ์ของปัจจัยทุนและปัจจัยแรงงานความชำนาญระดับสูงมากขึ้น (ยกเว้น ฟิลิปปินส์และศรีลังกา) ซึ่งจะเห็นได้จากการเคลื่อนของจุดปัจจัยการผลิตซึ่งมีแนวโน้มเคลื่อนเข้าหาจุด H และจุด K ซึ่งลักษณะการเคลื่อนเช่นนี้จะทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องเน้นหนักการใช้ปัจจัยทุนและแรงงานที่มีฝีมือเพื่อการผลิตมากขึ้น เช่นในกรณีของประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศที่มีแรงงานความชำนาญระดับต่ำอย่างเหลือเฟือแต่ขาดแคลนปัจจัยทุนและแรงงานความชำนาญระดับสูง อย่างไรก็ตามในอนาคตถ้าทิศทางการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทรัพยากรการผลิตยังคงเป็นเช่นนี้ประเทศไทยจะมีความขาดแคลนปัจจัยทุนและแรงงานที่มีความชำนาญน้อยลง ทำให้ต้องเน้นการผลิตที่ใช้ปัจจัยทุนและแรงงานความชำนาญระดับสูงในการผลิตมากขึ้น เมื่อเป็นเช่นนี้แบบแผนการผลิตและการค้าของไทยก็จะมุ่งไปยังภาคการผลิตที่เน้นการใช้ปัจจัยทุนและความชำนาญมากขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การเปลี่ยนแปลงของรายได้เปรียบโดยเปรียบเทียบพิจารณาจากราคาปัจจัยการผลิต

การพิจารณาจากราคาเปรียบเทียบของปัจจัยการผลิตเป็นการพิจารณาที่ให้ความสำคัญทั้งอุปสงค์และอุปทานของปัจจัยการผลิต การที่ราคาปัจจัยเปลี่ยนแปลงจึงอาจมีผลจากการเปลี่ยนแปลงในอุปสงค์หรืออุปทานอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างมีผลร่วมกัน ในด้านของการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากอุปสงค์ ซึ่งอุปสงค์ในปัจจัยเป็นอุปสงค์สืบเนื่อง การที่ราคาปัจจัยการผลิตเปลี่ยนแปลงอาจมีผลมาจากความต้องการสินค้าเปลี่ยนแปลงไป เป็นผลให้ความต้องการปัจจัยการผลิตเปลี่ยนแปลงไปด้วย เมื่อความต้องการของปัจจัยเปลี่ยนแปลงราคาปัจจัยก็ย่อมเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์ หรือในบางกรณีการเปลี่ยนแปลงของราคาปัจจัยอาจมีผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของอุปทานก็ได้ ซึ่งราคาปัจจัยที่เปลี่ยนแปลงไปจะมีผลให้ราคาเปรียบเทียบของปัจจัยเปลี่ยนแปลง แต่เนื่องจากในที่นี้มีข้อสมมติที่กำหนดให้ราคาสินค้าในการบริโภคแต่ละประเทศเหมือนกัน ซึ่งมีผลให้อุปสงค์ในสินค้าและปัจจัยในแต่ละประเทศเหมือนกัน เป็นการลดบทบาททางด้านอุปสงค์เหลือเพียงบทบาทของอุปทานของปัจจัย กล่าวอีกนัยหนึ่งคือความแตกต่างในอุปทานของปัจจัยจะเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ราคาเปรียบเทียบของปัจจัยในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน

การศึกษาดานะการมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและการเปลี่ยนแปลงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในกรณีนี้พิจารณาจากความแตกต่างของราคาเปรียบเทียบของปัจจัยการผลิตในแต่ละประเทศ ซึ่งการพิจารณาราคาเปรียบเทียบของปัจจัยก็เป็นเสมือนการพิจารณาค้นทุนการผลิตโดยเปรียบเทียบ กล่าวคือถ้าราคาเปรียบเทียบของปัจจัยสูงค้นทุนการผลิตสินค้าที่ใช้ปัจจัยชนิดนั้นเมื่อเทียบกับปัจจัยอีกชนิดหนึ่งก็จะสูงด้วย ตัวอย่างเช่นสมมติว่ามีปัจจัยการผลิต 2 ชนิดคือแรงงาน (L) และที่ดิน (T) ใช้ในการผลิตสินค้า 2 ชนิด ได้แก่ สินค้าหัตถอุตสาหกรรม (H) ซึ่งเป็นสินค้าที่ผลิตโดยเน้นการใช้ปัจจัยแรงงานและอาหาร (F) ซึ่งเป็นสินค้าที่การผลิตเน้นการใช้ปัจจัยที่ดิน ค้นทุนของแรงงานและที่ดินได้แก่ ค่าจ้าง (w) และค่าเช่า (r) โดยที่ p_H และ p_F เป็นราคาสินค้าหัตถอุตสาหกรรมและอาหารตามลำดับ ในที่นี้มีข้อสมมติว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตจะเหมือนกันทุกประเทศและการผลิตสินค้าจะเผชิญกับผลตอบแทนจากขนาดคงที่

จากผลการศึกษาของศาสตราจารย์โรนัลด์ โจนส์ (Ronald Jones)¹ พบว่าการเปลี่ยนแปลงของราคาปัจจัยการผลิตขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้า ในกรณีที่ราคาสินค้าไม่เปลี่ยนแปลง ราคาปัจจัยก็ จะไม่เปลี่ยนแปลง แต่การเปลี่ยนแปลงในปริมาณการผลิตสินค้าจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในปริมาณปัจจัยการผลิตและเชื่อมโยงไปสู่การเปลี่ยนแปลงในราคาปัจจัยการผลิตและราคาสินค้า

จากการศึกษาของโจนส์สรุปว่าถ้าปัจจัยการผลิตทั้งสองมีการเพิ่มขึ้นในอัตราที่เท่ากัน (นั่นคือสัดส่วนปริมาณปัจจัยจะคงที่) สินค้าที่ใช้ปัจจัยทั้งสองในการผลิตก็จะเพิ่มขึ้นในอัตราที่เท่ากัน แสดงว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงในความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ แต่ถ้าปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้นในอัตราที่แตกต่างกัน (สัดส่วนปริมาณปัจจัยการผลิตจะเปลี่ยนแปลง) สินค้าที่เน้นการใช้ปัจจัยการผลิตชนิดที่มีอัตรากาการเพิ่มสูงกว่าจะมีอัตรากาการเพิ่มของผลผลิตมากกว่าอัตรากาการเพิ่มของปัจจัยชนิดนั้นและปัจจัยการผลิตอีกชนิดหนึ่งในขณะที่สินค้าอีกชนิดหนึ่งซึ่งการผลิตเน้นการใช้ปัจจัยชนิดที่มีอัตรากาการเพิ่มที่ต่ำกว่า อัตรากาการเพิ่มขึ้นของสินค้าชนิดนั้นจะเพิ่มน้อยกว่าอัตรากาการเพิ่มของปัจจัยชนิดนั้น ผลดังกล่าวเรียกว่า "ผลของขนาด" (Magnification Effect) เช่นสมมติให้ L มีอัตรากาการเพิ่มที่สูงกว่า T ดังนั้น $\hat{M} > \hat{L} > \hat{T} > \hat{F}$ ผลดังกล่าวเป็นผลการเปลี่ยนแปลงของขนาดของปริมาณปัจจัยการผลิตที่มีต่อปริมาณผลผลิตโดยกำหนดให้ราคาสินค้าคงที่ ในทำนองเดียวกันถ้าเป็นผลการเปลี่ยนแปลงขนาดของราคาปัจจัยการผลิตและราคาสินค้าก็เช่นเดียวกัน กล่าวคือ การที่ราคาสินค้าหัตถอุตสาหกรรม (M) เพิ่มขึ้นมากกว่าราคาอาหาร (F) มีผลให้ค่าจ้างซึ่งเป็นต้นทุนของปัจจัยแรงงานที่ใช้ในการผลิตสินค้าหัตถอุตสาหกรรมมีอัตรากาการเพิ่มสูงกว่าอัตรากาการเพิ่มของราคาสินค้าทั้งสอง ดังนั้น $\hat{w} > \hat{p}_m > \hat{p}_f > \hat{r}$

¹Jones, R. W. "The Structure of Simple General Equilibrium Models." Journal of Political Economy. (December 1965): 557-562.

สำหรับการศึกษาการเปลี่ยนแปลงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในกรณีนี้ เป็นการ
 ศึกษาจากการเปลี่ยนแปลงของราคาเปรียบเทียบของปัจจัยการผลิต โดยการศึกษาจะพิจารณา
 ตั้งแต่ปี 2513-2532 และอาศัยข้อมูลของประเทศต่าง ๆ เพื่อใช้ในการคำนวณราคาของปัจจัย
 การผลิต ซึ่งวิธีการคำนวณราคาของปัจจัยการผลิตแสดงไว้ข้างต้นแล้ว ในที่นี้จะไม่
 กล่าวซ้ำอีก แต่จะนำข้อมูลที่คำนวณข้างต้นมาคำนวณหาราคาเปรียบเทียบของปัจจัยการผลิต
 เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป ซึ่งได้แก่ราคาเปรียบเทียบของปัจจัยทุนต่อแรงงานความช่านญ
 ระดับต่ำ ราคาเปรียบเทียบของปัจจัยทุนต่อแรงงานระดับสูงและราคาเปรียบเทียบของปัจจัย
 แรงงานระดับสูงต่อระดับต่ำ ดังแสดงไว้ในตาราง 4.5-4.7

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 4.5 ราคาเปรียบเทียบปัจจัยการผลิตปี 2513

ประเทศ	P_K (%)	P_L (ดอลลาร์ สหรัฐ)	P_H (ดอลลาร์ สหรัฐ)	P_K/P_L	P_H/P_L	P_K/P_H
ออสเตรเลีย	13.98	114.52	1247.10	0.1221	10.8898	0.0112
สาธารณรัฐเกาหลี	23.23	41.84	320.28	0.5552	7.6549	0.0725
นิวซีแลนด์	5.73	126.17	1132.04	0.0454	8.9712	0.0051
ฟิลิปปินส์	13.90	15.64	204.97	0.8888	13.1065	0.0678
สิงคโปร์	22.94	80.69	267.32	0.2843	3.3131	0.0858
ไต้หวัน	36.80	54.71	260.72	0.6727	4.7658	0.1411
ไทย	15.50	10.00	182.33	1.5500	18.2332	0.0850
ทั้งหมด	132.08	443.57	3614.76	0.2978	8.1491	0.0365

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 4.6 ราคาเปรียบเทียบปัจจัยการผลิตปี 2523

ประเทศ	P_K (%)	P_L (ดอลลาร์ สหรัฐ)	P_H (ดอลลาร์ สหรัฐ)	P_K/P_L	P_H/P_L	P_K/P_H
ออสเตรเลีย	9.20	893.75	4196.21	0.0103	4.6951	0.0022
ออสเตรีย	8.50	574.74	3503.39	0.0148	6.0956	0.0024
สาธารณรัฐเกาหลี	15.60	246.98	1539.61	0.0632	6.2337	0.0101
นิวซีแลนด์	5.12	739.26	1975.92	0.0069	2.6728	0.0026
ฟิลิปปินส์	7.50	54.66	417.23	0.1372	7.6330	0.0180
สิงคโปร์	12.50	240.97	756.12	0.0519	3.1376	0.0165
ไต้หวัน	18.70	223.27	595.83	0.0837	2.6686	0.0314
ไทย	13.30	54.63	462.18	0.2435	8.4609	0.0288
ทั้งหมด	90.42	3028.26	13446.49	0.0298	4.4403	0.0067

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 4.7 ราคาเปรียบเทียบปัจจัยการผลิตปี 2532

ประเทศ	P_K (%)	P_L (ดอลลาร์ สหรัฐ)	P_H (ดอลลาร์ สหรัฐ)	P_K/P_L	P_H/P_L	P_K/P_H
ออสเตรเลีย	6.52	1267.21	4067.77	0.0051	3.2100	0.0016
ออสเตรเลีย	12.20	789.43	5756.50	0.0154	7.2919	0.0021
สาธารณรัฐเกาหลี	14.70	486.44	3101.10	0.0302	6.3751	0.0047
นิวซีแลนด์	4.40	1182.63	1492.31	0.0037	1.2618	0.0029
ฟิลิปปินส์	11.00	49.84	609.00	0.2207	12.2187	0.0181
สิงคโปร์	15.00	494.56	1338.25	0.0303	2.7060	0.0112
ไต้หวัน	21.20	746.83	1037.87	0.0284	1.3897	0.0204
ไทย	20.20	91.04	784.43	0.2219	8.6160	0.0257
ทั้งหมด	105.22	5107.98	18187.23	0.0206	3.5605	0.0058

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 4.5-4.7 แสดงราคาเปรียบเทียบของปัจจัยการผลิตในปี 2513 2523 และ 2532 ตามลำดับ เนื่องจากราคาปัจจัยการผลิตสะท้อนให้เห็นถึงต้นทุนในการผลิต ถ้าราคาปัจจัยสูงขึ้น ต้นทุนการผลิตในอุตสาหกรรมที่เน้นการใช้ปัจจัยการผลิตชนิดนั้นก็จะสูงขึ้นด้วยการที่ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นจะทำให้การผลิตสินค้าชนิดนั้นลดลง ความแตกต่างในต้นทุนการผลิตนี้เองระบุให้เห็นถึงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่แตกต่างกัน กล่าวคือภาคการผลิตใดมีต้นทุนการผลิตโดยเปรียบเทียบค่าแสดงว่าภาคการผลิตนั้นมีความได้เปรียบเมื่อเทียบกับภาคการผลิตที่มีต้นทุนการผลิตสูงกว่า

ดังนั้นจากตาราง 4.5 จะเห็นว่าไทยมีราคาเปรียบเทียบของปัจจัยทุนต่อแรงงานระดับต่ำและราคาเปรียบเทียบของแรงงานระดับสูงต่อระดับต่ำที่สุด แสดงว่าไทยมีต้นทุนการผลิตโดยเปรียบเทียบในสินค้าที่เน้นการใช้ปัจจัยทุนและแรงงานระดับสูงสูงกว่าการผลิตสินค้าที่เน้นการใช้แรงงานระดับต่ำ ส่วนประเทศที่มีราคาเปรียบเทียบของปัจจัยทุนต่อแรงงานระดับต่ำและราคาเปรียบเทียบของแรงงานระดับสูงต่อระดับต่ำในระดับที่สูงเช่นเดียวกับไทยได้แก่ ฟิลิปปินส์ ส่วนประเทศอื่น ๆ ได้แก่ สาธารณรัฐเกาหลี ไต้หวัน สิงคโปร์ ออสเตรเลีย ออสเตรเลีย และ นิวซีแลนด์ มีราคาเปรียบเทียบของปัจจัยทุนต่อแรงงานความชำนาญระดับต่ำและราคาเปรียบเทียบของปัจจัยแรงงานความชำนาญระดับสูงต่อระดับต่ำอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าไทย แสดงว่าประเทศเหล่านี้มีต้นทุนการผลิตในสินค้าที่เน้นการใช้ปัจจัยทุนและแรงงานระดับสูงต่ำกว่าเมื่อเทียบกับไทย และถ้าพิจารณาต่อว่าเมื่อเวลาผ่านไป ราคาของปัจจัยการผลิตแต่ละชนิดมีการเปลี่ยนแปลงส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงในราคาเปรียบเทียบของปัจจัยการผลิตดังแสดงในตารางที่ 4.6 และ 4.7 การเปลี่ยนแปลงในราคาเปรียบเทียบของปัจจัยการผลิตมีผลให้ต้นทุนโดยเปรียบเทียบในการผลิตสินค้าแต่ละชนิดเปลี่ยนแปลงด้วย การเปลี่ยนแปลงในต้นทุนการผลิตนี้เองที่มีผลให้ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งผลของความแตกต่างในความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบก็จะสะท้อนให้เห็นความสามารถในการแข่งขัน

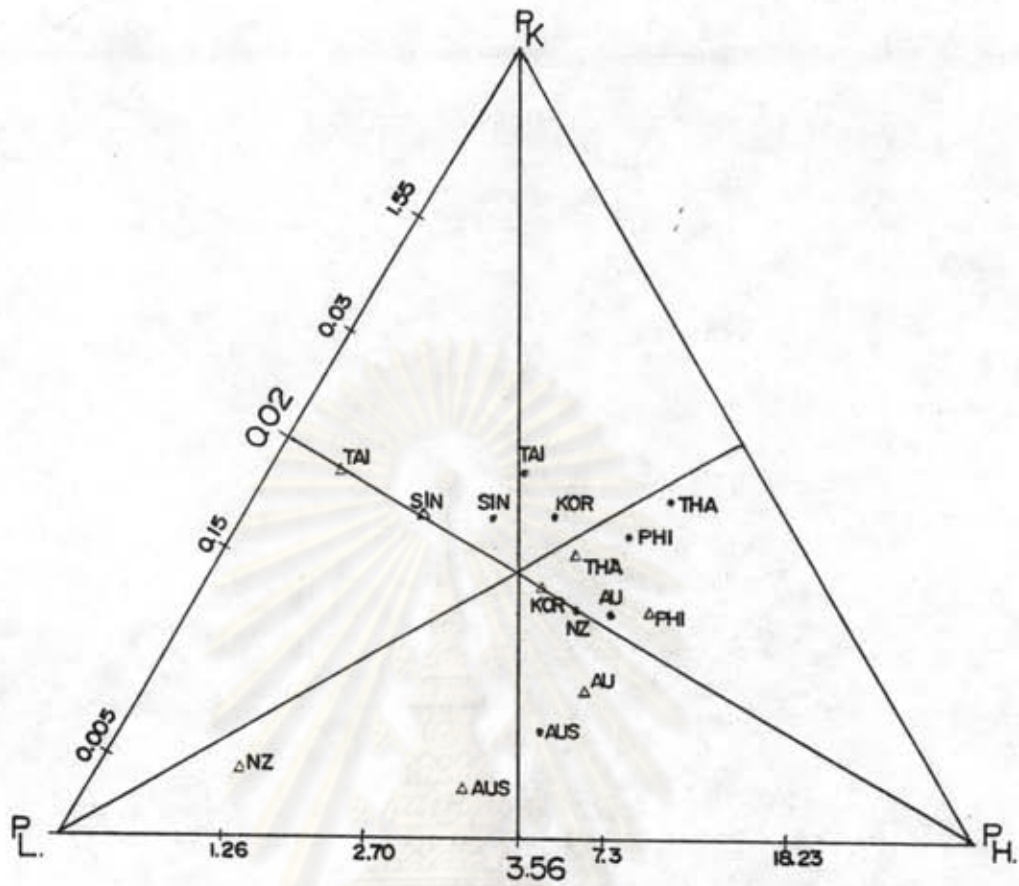

ก). การเปลี่ยนแปลงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ

การพิจารณาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในหัวข้อนี้อาศัยข้อมูลราคาปัจจัยการผลิตของประเทศต่าง ๆ โดยนำข้อมูลค่าหน่วยไว้ในตาราง 4.5 และ 4.7 นี้อัดลงในสามเหลี่ยมปัจจัยการผลิตดังแสดงในแผนภาพ 4.2 ซึ่งในแผนภาพ 4.2 นี้ไม่เพียงสามารถอธิบายถึงสถานะการมีความได้เปรียบของประเทศนั้น ๆ เท่านั้นยังสามารถมองเห็นการเปลี่ยนแปลงในความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของประเทศเหล่านั้นได้จากการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของจุดปัจจัยการผลิต

โดยกำหนดให้	AUS แทน ออสเตรเลีย	AU แทน ออสเตรเลีย
	KOR แทน สาธารณรัฐเกาหลี	NZ แทน นิวซีแลนด์
	PHI แทน ฟิลิปปินส์	SIN แทน สิงคโปร์
	TAI แทน ไต้หวัน	THA แทน ไทย
P_K	แทน ราคาของปัจจัยทุนซึ่งในที่นี้แทนด้วย Economic Accounting Rate of Interest	
P_L	แทน ค่าจ้างต่อเดือนของแรงงานความชำนาญระดับต่ำ	
P_H	แทน ค่าจ้างต่อเดือนของแรงงานความชำนาญระดับสูง	
ระยะทาง $P_K P_L$	แสดงราคาเปรียบเทียบของปัจจัยทุนต่อแรงงานระดับต่ำ	
ระยะทาง $P_K P_H$	แสดงราคาเปรียบเทียบของปัจจัยทุนต่อแรงงานระดับสูง	
ระยะทาง $P_H P_L$	แสดงราคาเปรียบเทียบของแรงงานระดับสูงต่อระดับต่ำ	

ศูนย์วิทยุโทรพยากรณ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพ 4.2: สามเหลี่ยมปัจจัยการผลิตแสดงการเปลี่ยนแปลงราคาเปรียบเทียบ
ปัจจัยการผลิต

โดยที่ ● แทน จุดปัจจัยการผลิตปี 2513 (ยกเว้น AUS เป็นจุดปัจจัยการผลิต
ปี 2523)

Δ แทน จุดปัจจัยการผลิตปี 2532

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพ 4.2 เป็นสามเหลี่ยมปัจจัยการผลิตแสดงราคาเปรียบเทียบของปัจจัยการผลิตของแต่ละประเทศซึ่งแทนด้วยจุดปัจจัยการผลิต โดยในปี 2513 ไทยเป็นประเทศที่มีราคาเปรียบเทียบของปัจจัยทุนต่อแรงงานระดับต่ำและราคาเปรียบเทียบของแรงงานระดับสูงต่อระดับต่ำในระดับที่สูงที่สุด นั่นก็หมายความว่าไทยมีต้นทุนการผลิตสินค้าที่เน้นการใช้ปัจจัยทุนและแรงงานระดับสูงสูงเมื่อเทียบกับต้นทุนการผลิตสินค้าที่ใช้ปัจจัยแรงงานระดับต่ำอย่างเข้มข้น ซึ่งต้นทุนการผลิตนี้เองที่เป็นตัวชี้ให้เห็นความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ดังนั้นการที่ไทยมีต้นทุนการผลิตสินค้าที่เน้นการใช้ปัจจัยทุนและแรงงานระดับสูงสูงทำให้ไทยขาดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตสินค้าที่ใช้แรงงานระดับสูงและทุนอย่างเข้มข้น และเมื่อเวลาผ่านไป (2532) จะเห็นว่าราคาเปรียบเทียบของปัจจัยทุนต่อแรงงานระดับต่ำและราคาเปรียบเทียบของแรงงานระดับสูงต่อระดับต่ำเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ลดลง แสดงให้เห็นถึงการลดลงในต้นทุนการผลิตของสินค้าที่เน้นการใช้แรงงานระดับสูงและปัจจัยทุนเมื่อเทียบกับต้นทุนการผลิตของสินค้าที่เน้นการใช้แรงงานระดับต่ำ เมื่อเป็นเช่นนี้จะมีการใช้ปัจจัยทุนและแรงงานระดับสูงในการผลิตมากขึ้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบกล่าวคือไทยจะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตสินค้าที่ใช้ปัจจัยทุนและแรงงานระดับสูงเข้มข้นมากขึ้นเมื่อเทียบกับการผลิตสินค้าที่เน้นการใช้แรงงานระดับต่ำ

ในกรณีของฟิลิปปินส์ซึ่งถ้าพิจารณาจากจุดปัจจัยการผลิตจะเห็นว่าจุดปัจจัยการผลิตอยู่ใกล้เคียงกับไทยซึ่งแสดงถึงการมีและขาดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าชนิดเดียวกับไทย แต่ในปี 2513 ไทยขาดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการผลิตสินค้าที่เน้นทุนและแรงงานระดับสูงมากกว่าฟิลิปปินส์ แต่เมื่อเวลาผ่านไปต้นทุนการผลิตสินค้าที่เน้นการใช้แรงงานระดับสูงของฟิลิปปินส์แทบไม่เปลี่ยนแปลง ในขณะที่ไทยมีต้นทุนการผลิตสินค้าที่เน้นการใช้แรงงานระดับสูงลดลง ทำให้ไทยมีต้นทุนการผลิตสินค้าที่ใช้แรงงานระดับสูงอย่างเข้มข้นต่ำกว่าฟิลิปปินส์ ดังนั้นถ้าพิจารณาถึงความสามารถในการแข่งขันระหว่างไทยกับฟิลิปปินส์จะเห็นว่าไทยมีความสามารถในการแข่งขันเหนือกว่าฟิลิปปินส์ หรือถ้าจะมองจากจุดปัจจัยการผลิตของไทยและฟิลิปปินส์จะเห็นว่าจุดปัจจัยการผลิตของไทยมีทิศทางเคลื่อนเข้าหาประเทศที่มีต้นทุนการผลิตในสินค้าที่เน้นการใช้ปัจจัยทุนและแรงงานระดับสูงในระดับที่ต่ำกว่า

สำหรับประเทศอื่น ๆ เช่น สาธารณรัฐเกาหลี ไต้หวัน และสิงคโปร์ ซึ่งเป็นประเทศที่มีต้นทุนการผลิตสินค้าที่เน้นการใช้ปัจจัยทุนและแรงงานระดับสูงต่ำกว่าไทย ดังนั้นเมื่อเทียบกับไทยประเทศทั้งสามจะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าที่ใช้ปัจจัยทุนและแรงงานระดับสูงอย่างเข้มข้นและขาดความได้เปรียบในการผลิตสินค้าที่เน้นปัจจัยแรงงานระดับต่ำ และยังเวลาผ่านไปต้นทุนการผลิตในสินค้าที่เน้นการใช้ปัจจัยทุนและแรงงานที่มีฝีมือยิ่งลดลง ความได้เปรียบในการผลิตสินค้าที่เน้นการใช้ปัจจัยการผลิตทั้งสองก็ยิ่งมีมากขึ้น ซึ่งถ้าพิจารณาจากจุดปัจจัยการผลิตของประเทศทั้งสามจะเห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงของจุดปัจจัยการผลิตในทิศทางเดียวกัน ส่วนออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ซึ่งมีต้นทุนการผลิตสินค้าที่ใช้แรงงานระดับสูงและทุนต่ำอยู่แล้ว เมื่อราคาเปรียบเทียบของปัจจัยทุนและแรงงานระดับสูงต่อแรงงานระดับต่ำลดลง ทำให้ต้นทุนโดยเปรียบเทียบของสินค้าที่ใช้ปัจจัยทุนและแรงงานระดับสูงอย่างเข้มข้นยิ่งต่ำมากขึ้น จากที่กล่าวมาข้างต้นถ้าพิจารณาไทยเพียงประเทศเดียวจะเห็นว่ามีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในสินค้าที่เน้นการใช้ปัจจัยทุนและแรงงานระดับสูงมากขึ้น แต่ถ้าพิจารณาโดยเทียบกับประเทศอื่น ๆ (ยกเว้นฟิลิปปินส์) ไทยยังขาดความได้เปรียบในสินค้าที่ใช้ปัจจัยทุนและแรงงานระดับสูงในการผลิตอย่างเข้มข้น

การศึกษาทั้งสองส่วนที่กล่าวมาเป็นการศึกษาการเปลี่ยนแปลงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบภายใต้การเปลี่ยนแปลงความอุดมสมบูรณ์ของปัจจัยการผลิต โดยพิจารณาตามคำนิยามของการวัดความอุดมสมบูรณ์ของปัจจัยการผลิตตามทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศของเฮคเชอร์-โอห์ลิน โดยในส่วนแรกเป็นการศึกษาจากปริมาณปัจจัยการผลิตเปรียบเทียบ ซึ่งให้ความสนใจเฉพาะด้านอุปทานของปัจจัยเพียงด้านเดียว ในส่วนนี้ทำการศึกษา 14 ประเทศได้แก่ ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย ศรีลังกา เกาหลี ไต้หวัน สิงคโปร์ฮ่องกง ฟินแลนด์ ออสเตรเลีย แคนาดา ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ผลการศึกษาพบว่าประเทศต่าง ๆ ที่นำมาพิจารณาส่วนใหญ่มีสัดส่วนของปริมาณปัจจัยทุนต่อแรงงานระดับต่ำเพิ่มขึ้น นั่นก็หมายความว่าตามทฤษฎีของเฮคเชอร์-โอห์ลินแล้วประเทศเหล่านี้จะมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในภาคการผลิตที่เน้นการใช้ปัจจัยทุนมากขึ้นเมื่อเทียบกับปัจจัยแรงงานระดับต่ำ ยกเว้นฟิลิปปินส์ ศรีลังกา ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ซึ่งมีสัดส่วนดังกล่าวลดลง ในกรณีของออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ถึงแม้ว่าสัดส่วนดังกล่าวจะลดลงแต่เมื่อเทียบกับประเทศที่นำมาพิจารณาก็จัดว่าทั้งสองประเทศมีสัดส่วนของปริมาณทุนต่อแรงงานระดับต่ำในระดับที่ค่อนข้างสูง ส่วนฟิลิปปินส์ซึ่งเป็นประเทศในกลุ่มอาเซียนแต่มี

แบบแผนการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างจากประเทศในกลุ่ม สาเหตุที่น่าจะเนื่องมาจากพื้นฐาน การเมืองภายในประเทศดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ในทำนองเดียวกันเมื่อพิจารณาสัดส่วนของจำนวน แรงงานระดับสูงต่อระดับต่ำพบว่าประเทศต่าง ๆ ที่นำมาพิจารณาทุกวันฟิลิปปินส์มีสัดส่วนของ จำนวนแรงงานระดับสูงต่อระดับต่ำเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นถึงการมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ที่เปลี่ยนแปลงไปโดยจะมีความได้เปรียบในภาคการผลิตที่เน้นการใช้แรงงานที่มีฝีมือมากขึ้น เมื่อ เทียบกับแรงงานไร้ฝีมือ

การศึกษาในส่วนที่สองเป็นการศึกษาจากราคาเปรียบเทียบของปัจจัยการผลิต ซึ่ง การศึกษาในแนวทางนี้เป็นการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับอุปสงค์และอุปทานของปัจจัย แต่เนื่องจาก ในที่นี้มีข้อสมมติว่าความสัมพันธ์ในการบริโภคในแต่ละประเทศเหมือนกัน ส่งผลให้อุปสงค์คือสินค้าและ ปัจจัยในประเทศต่าง ๆ เหมือนกัน เป็นการลบบทบาททางด้านอุปสงค์ และทำให้หลังทางด้าน อุปทานมีบทบาทโดดเด่นในการกำหนดราคาเปรียบเทียบของปัจจัยในแต่ละประเทศที่มีความแตก ต่างกัน อุปทานของปัจจัยในที่นี้เป็นอุปทานทั้งหมดของปัจจัยในระบบเศรษฐกิจซึ่งคงที่ในช่วง เวลาหนึ่งที่พิจารณา ลักษณะของเส้นอุปทานดังกล่าวจึงเป็นเส้นตรงตั้งฉากกับแกนนอน และ เมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไปอุปทานของปัจจัยสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มีผลให้เส้นอุปทานเคลื่อนทั้งเส้น การพิจารณาจากราคาปัจจัยสะท้อนให้เห็นต้นทุนการผลิต กล่าวคือถ้าราคาปัจจัยชนิดใดสูงขึ้นย่อมแสดงว่าต้นทุนการผลิตในอุตสาหกรรมที่เน้นการใช้ปัจจัย ชนิดดังกล่าวสูงขึ้นด้วย ในทางตรงกันข้ามถ้าราคาปัจจัยชนิดใดลดลง ต้นทุนการผลิตใน อุตสาหกรรมที่เน้นการใช้ปัจจัยชนิดดังกล่าวลดลง ความแตกต่างในต้นทุนการผลิตนี้เองจะระบุ ให้เห็นความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่แตกต่างกัน เนื่องจากอุตสาหกรรมหรือภาคการผลิตใด มีต้นทุนการผลิตโดยเปรียบเทียบต่ำแสดงว่าภาคการผลิตนั้นมีความได้เปรียบเมื่อเทียบกับภาคการ ผลิตซึ่งมีต้นทุนการผลิตที่สูงกว่า การศึกษาในส่วนที่สองทำการศึกษา 8 ประเทศได้แก่ ไทย ฟิลิปปินส์ เกาหลี สิงคโปร์ ไต้หวัน ออสเตรเลีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ อันเนื่องมาจาก ข้อจำกัดในด้านของข้อมูล ซึ่งผลการศึกษาในส่วนที่สองสรุปได้ว่าราคาเปรียบเทียบของปัจจัย ทุนต่อแรงงานระดับต่ำมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ลดลง แสดงถึงการลดลงในต้นทุน การผลิตโดยเปรียบเทียบในอุตสาหกรรมที่เน้นการใช้ปัจจัยทุนเมื่อเทียบกับปัจจัยแรงงานระดับต่ำ ยกเว้นเพียงประเทศเดียวคือฟิลิปปินส์ที่ราคาเปรียบเทียบของปัจจัยทุนต่อแรงงานระดับต่ำลดลงใน ช่วงปี 2513-2523 และเพิ่มขึ้นในปี 2523-2532 ในทำนองเดียวกันการพิจารณาราคา

เปรียบเทียบของแรงงานระดับสูงต่อระดับต่ำก็เปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ลดลง ซึ่งก็หมายถึงการลดลงในต้นทุนการผลิตโดยเปรียบเทียบในอุตสาหกรรมที่เน้นการใช้แรงงานที่มีฝีมือ เมื่อเทียบกับแรงงานไร้ฝีมือ มีข้อสังเกตบางประการในส่วนของราคาเปรียบเทียบของแรงงานระดับสูงต่อระดับต่ำกล่าวคือในบางประเทศซึ่งได้แก่ ไทย ออสเตรเลีย เกาหลี และฟิลิปปินส์ ถ้าพิจารณาโดยมองภาพรวมจะเห็นว่าราคาเปรียบเทียบของแรงงานระดับสูงต่อระดับต่ำในประเทศดังกล่าวมีทิศทางลดลง โดยราคาเปรียบเทียบในปี 2532 ต่ำกว่าปี 2513 แต่ถ้าพิจารณาเป็นช่วงแล้วจะเห็นว่าในช่วงปี 2513-2523 ราคาเปรียบเทียบของแรงงานระดับสูงต่อระดับต่ำจะลดลง แต่ในช่วง 2523-2532 ราคาเปรียบเทียบดังกล่าวกลับมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นผลมาจากความต้องการในแรงงานที่มีความชำนาญมีจำนวนเพิ่มขึ้นมากและรวดเร็วกว่าการเพิ่มในอุปทานของแรงงานดังกล่าว เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของอุปทานแรงงานที่มีฝีมือต้องใช้เวลาในการให้ความรู้และฝึกอบรมเพื่อยกระดับแรงงานที่ขาดความชำนาญให้เป็นแรงงานที่มีความชำนาญ ในกรณีการเพิ่มขึ้นของราคาเปรียบเทียบของแรงงานระดับสูงต่อระดับต่ำจึงเป็นผลมาจากการขยายตัวอย่างรวดเร็วของความต้องการแรงงานที่มีฝีมือ ซึ่งสาเหตุของการขยายตัวในความต้องการแรงงานดังกล่าวก็อาจเนื่องมาจากการเข้ามาลงทุนของต่างชาติ

การศึกษาการเปลี่ยนแปลงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในส่วนที่ศึกษาจากปริมาณปัจจัยการผลิตเปรียบเทียบซึ่งจะบอกให้ทราบถึงความอุดมสมบูรณ์ของปัจจัยในแต่ละประเทศ และความแตกต่างในปริมาณปัจจัยการผลิตโดยเปรียบเทียบนี้เองที่จะแสดงให้เห็นความแตกต่างในการมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ ส่วนในการศึกษาจากราคาเปรียบเทียบของปัจจัยนั้นเป็นการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับอุปสงค์และอุปทานของปัจจัย แต่เนื่องจากมีข้อสมมติที่กำหนดให้รสนิยมในการบริโภคในแต่ละประเทศเหมือนกัน เป็นการลดบทบาททางด้านอุปสงค์ ทำให้อุปทานของปัจจัยมีบทบาทเด่นในการกำหนดราคาเปรียบเทียบของปัจจัยในแต่ละประเทศให้แตกต่างกัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือความแตกต่างในปริมาณทรัพยากรที่มีอยู่จะเป็นปัจจัยเด่นในการกำหนดความแตกต่างในความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบไม่ว่าจะพิจารณาจากนิยามใด เมื่อเป็นเช่นนี้ผลการศึกษาที่ได้จากทั้งสองส่วนควรถูกให้ข้อสรุปที่เหมือนกัน แต่ในที่นี้จะเห็นว่าเมื่อนำผลการศึกษาทั้งสองส่วนมาพิจารณาเปรียบเทียบกันพบว่าในบางประเทศเมื่อพิจารณาจากสัดส่วนปริมาณปัจจัยการผลิตเปรียบเทียบได้ข้อสรุปอย่างหนึ่ง แต่เมื่อพิจารณาจากราคาเปรียบเทียบของปัจจัยการผลิตได้ข้อสรุปอีกอย่างซึ่งแตกต่างกัน เช่นในกรณีของออสเตรเลียและนิวซีแลนด์

ซึ่งถ้าพิจารณาสัดส่วนของปริมาณทุนต่อแรงงานระดับต่ำ เห็นได้ว่าสัดส่วนดังกล่าวเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2513- 2523 และลดลงในปี 2523-2532 แต่เมื่อพิจารณาจากราคาเปรียบเทียบของปัจจัยทุนต่อแรงงานระดับต่ำแล้วกลับพบว่าลดลงตลอดช่วงที่พิจารณา หรือในกรณีของประเทศไทยถ้าพิจารณาสัดส่วนของจำนวนแรงงานระดับสูงต่อระดับต่ำมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดช่วงเวลาที่ยกมา แต่เมื่อพิจารณาจากราคาเปรียบเทียบของแรงงานระดับสูงต่อระดับต่ำมีแนวโน้มลดลงในช่วงปี 2513-2523 และเพิ่มขึ้นในปี 2523-2532 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการพิจารณาจากราคาเปรียบเทียบของปัจจัยในการศึกษานี้เป็นการพิจารณา ณ จุดหนึ่งของเวลาซึ่งอาจมีวิกฤตการณ์บางอย่างเกิดขึ้นส่งผลกระทบต่ออุปสงค์และอุปทานในระยะสั้น กล่าวคือในช่วงที่การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอุปสงค์เป็นไปอย่างรวดเร็วอันเป็นผลกระทบในระยะสั้น การเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์กระทำได้รวดเร็วกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับการเปลี่ยนแปลงของอุปทานที่ต้องอาศัยเวลาดังนั้นผลของอุปทานในระยะสั้นซึ่งไม่สามารถปรับตัวได้ทันกับอุปสงค์นี้เอง ทำให้มองว่าการพิจารณาจากนิยามทั้งสองได้ข้อสรุปที่แตกต่างกัน ซึ่งจริง ๆ แล้วถ้าพิจารณาในระยะยาวที่อุปทานสามารถปรับตัวได้ทันกับอุปสงค์แล้ว ผลของความขัดแย้งในข้อสรุปทั้งสองก็จะหมดไป ยกตัวอย่างกรณีของประเทศไทยซึ่งเมื่อพิจารณาจากสัดส่วนปริมาณปัจจัยการผลิตเปรียบเทียบพบว่าตลอดช่วงเวลาที่ทำการพิจารณา 2513-2532 สัดส่วนจำนวนแรงงานระดับสูงต่อระดับต่ำเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นถึงการมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในภาคการผลิตที่เน้นการใช้แรงงานระดับสูงมากขึ้นเมื่อเทียบกับแรงงานระดับต่ำ ในอีกนัยหนึ่งถ้าพิจารณาจากราคาเปรียบเทียบของปัจจัยในการผลิตที่สอดคล้องกับการพิจารณาจากสัดส่วนปริมาณปัจจัยการผลิตเปรียบเทียบควรเป็นไปในลักษณะที่ราคาเปรียบเทียบของปัจจัยแรงงานระดับสูงต่อระดับต่ำลดลงตลอดช่วงที่พิจารณา ซึ่งแสดงถึงการลดลงในต้นทุนการผลิตเปรียบเทียบในภาคการผลิตที่เน้นการใช้แรงงานที่มีฝีมือเมื่อเทียบกับแรงงานไร้ฝีมือ แต่ผลการศึกษาที่ได้จากการพิจารณาราคาเปรียบเทียบของปัจจัยของไทยกลับไม่เป็นเช่นนั้น กล่าวคือในช่วงปี 2513-2523 ราคาเปรียบเทียบของปัจจัยแรงงานระดับสูงต่อระดับต่ำลดลงซึ่งสอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของสัดส่วนจำนวนแรงงานระดับสูงต่อระดับต่ำ แต่ในช่วงท้ายของการพิจารณาคือในปี 2523-2532 นั้นราคาเปรียบเทียบของปัจจัยแรงงานความชำนาญระดับสูงต่อระดับต่ำมีแนวโน้มวกกลับในทิศทางที่เพิ่มขึ้น ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นผลมาจากการหลั่งไหลเข้ามาของการลงทุนจากต่างประเทศซึ่งใช้ประเทศไทยเป็นฐานการผลิตสินค้าโดยเฉพาะสินค้าที่มีมูลค่าเพิ่มต่ำ ใช้แรงงานเป็นจำนวนมากในการผลิต และใช้เทคโนโลยีในระดับไม่สูงมากนัก สาเหตุที่นักลงทุนต่างชาตินิยมเข้า

มาลงทุนในประเทศไทยเป็นจำนวนมากเนื่องมาจากเศรษฐกิจของไทยค่อนข้างมีเสถียรภาพ ประชากรในประเทศไทยกว่า 50 ล้านคนสามารถเป็นทั้งตลาดรองรับสินค้าที่ผลิตและเป็นตลาดแรงงานราคาถูก ง่าย ซึ่งเป็นการผลิตได้เป็นอย่างดี อีกทั้งในด้านของสังคมไทยเป็นสังคมที่มีความประนีประนอม ความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวให้สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของโลกได้ ไม่ค่อยมีความขัดแย้งด้านแรงงาน ประกอบกับสังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดกว้าง ไม่แบ่งแยกเชื้อชาติและการนับถือศาสนา ทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีบรรยากาศเอื้ออำนวยต่อการลงทุนในภูมิภาคนี้ ดังจะเห็นได้จากการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment) ที่หลังไหลเข้าสู่ประเทศไทยเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทยชี้ให้เห็นว่าในปี พ.ศ. 2523 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิเข้าประเทศไทยประมาณ 4,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 45,000 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2532 (ตาราง 4.8)

การลงทุนจากต่างประเทศดังกล่าว ทำให้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของไทยเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและมีส่วนอย่างมากต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบก้าวกระโดดของเศรษฐกิจไทย ซึ่งผลจากการหลังไหลเข้ามาอย่างรวดเร็วของการลงทุนจากต่างประเทศโดยไม่คาดคิดมาก่อนนี้ แม้จะส่งผลให้เศรษฐกิจมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วแต่ผลกระทบที่ตามมาคือ การขาดแคลนแรงงานที่มีฝีมือ เนื่องจากการลงทุนของต่างชาติซึ่งต้องใช้แรงงานที่มีฝีมือเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ความต้องการแรงงานที่มีฝีมือเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงและรวดเร็วมากในขณะที่อุปทานของแรงงานดังกล่าวก็เพิ่มขึ้นแต่ไม่ทันกับความต้องการเนื่องจากการปรับตัวทางด้านอุปสงค์นั้นกระทำได้อย่างรวดเร็วกว่าเมื่อเทียบกับการปรับตัวทางด้านอุปทานที่ต้องอาศัยเวลา ในกรณีของอุปทานแรงงานระดับสูงก็เช่นกันต้องใช้เวลาในการฝึกอบรมและให้ความรู้แก่แรงงานระดับต่ำเพื่อยกระดับแรงงานระดับต่ำให้เป็นแรงงานระดับสูง ด้วยเหตุนี้เองที่เป็นสาเหตุให้ค่าจ้างของแรงงานความระดับสูงเพิ่มสูงขึ้นมากเมื่อเทียบกับแรงงานระดับต่ำ

ตาราง 4.8 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศแบ่งตามประเทศที่มาลงทุน

ปี พ.ศ.	สหรัฐฯ	ญี่ปุ่น	ล้านบาท			รวม
			ประเทศกลุ่มอุตสาหกรรมใหม่	ประเทศในอาเซียน	ประเทศอื่น ๆ	
2523	730.3	902.9	1,123.7	431.0	690.3	3,872.3
2524	2,396.0	1,406.9	335.0	1,042.7	1,233.8	6,414.4
2525	857.3	1,037.2	594.8	(367.2)	2,209.3	4,331.4
2526	1,265.9	2,431.9	919.6	712.7	2,894.7	8,224.8
2527	3,733.2	2,588.1	401.7	1,170.1	1,570.5	9,463.6
2528	2,387.4	1,534.0	816.2	(1,082.0)	786.2	4,441.8
2529	1,293.7	3,049.0	1,092.9	359.9	1,112.6	6,908.1
2530	1,815.7	3,268.7	1,505.8	535.4	1,918.1	9,043.7
2531	3,184.9	14,805.0	6,235.5	1,646.8	2,291.3	27,963.5
2532	5,220.6	18,761.6	11,032.2	2,809.6	7,873.6	45,697.6

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การพิจารณาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบโดยใช้เกณฑ์นิยามความอุดมสมบูรณ์ของปัจจัยในทางทฤษฎีนั้นไม่ว่าจะพิจารณาจากสัดส่วนปริมาณปัจจัยการผลิตเปรียบเทียบหรือราคาเปรียบเทียบของปัจจัยแล้วจะได้ข้อสรุปที่เหมือนกัน เนื่องจากการพิจารณาโดยการใช้นิยามทั้ง 2 นั้นเป็นทวิลักษณะคู่กัน (Duality) แต่การศึกษาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในที่นี้จะเห็นได้ว่ามีบางประเทศซึ่งพิจารณาโดยใช้สัดส่วนปริมาณปัจจัยการผลิตเปรียบเทียบและราคาเปรียบเทียบของปัจจัยการผลิตได้ข้อสรุปที่แตกต่างกันที่เป็นเช่นนี้ น่าจะมีสาเหตุมาจากข้อมูลที่นำมาใช้ในการพิจารณา ข้อมูลชุดหนึ่งเป็นข้อมูลด้านปริมาณปัจจัยการผลิต และข้อมูลอีกชุดเป็นข้อมูลด้านราคาปัจจัยการผลิต โดยการเก็บข้อมูลแต่ละชุดมาจากคนละแหล่งข้อมูล ซึ่งอาจมีผลทำให้เกิดการคลาดเคลื่อน ประกอบกับการแบ่งกลุ่มปัจจัยการผลิตที่ขาดความละเอียดเพียงพอ โดยสมมติให้ปัจจัยการผลิตมีลักษณะเหมือนกัน (Homogeneous Factor) เช่นการแบ่งกลุ่มแรงงานที่ใช้เกณฑ์ของการแบ่งกลุ่มตาม ISCO นั้น จะเห็นว่าแรงงานซึ่งเป็นแรงงานความชำนาญระดับสูงในประเทศหนึ่งกับแรงงานความชำนาญระดับสูงอีกประเทศหนึ่ง ที่ใช้เกณฑ์การแบ่งตามกลุ่มอาชีพ (ISCO) จะถือว่าเป็นแรงงานประเภทเดียวกัน ซึ่งในความเป็นจริงแล้วแรงงานความชำนาญระดับสูงในสองประเทศดังกล่าวอาจมีทักษะที่แตกต่างกัน ปัญหาข้างต้นที่กล่าวมาเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทางด้านของข้อมูล ยังมีสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่น่าจะมีผลให้การพิจารณาความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบจากนิยามความอุดมสมบูรณ์ของปัจจัยให้ข้อสรุปที่แตกต่างกัน กล่าวคือการพิจารณาจากสัดส่วนปริมาณปัจจัยการผลิตเปรียบเทียบซึ่งให้ความสำคัญกับอุปทานของปัจจัยเพียงด้านเดียวเป็นการมองระยะยาว แต่การพิจารณาจากราคาเปรียบเทียบของปัจจัยการผลิตซึ่งให้ความสำคัญทั้งทางด้านอุปสงค์และอุปทานของปัจจัย (กล่าวคือราคาปัจจัยถูกกำหนดมาจากอุปสงค์และอุปทานของปัจจัย) ในกรณีที่มีสถานการณ์สำคัญเกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจโลกแล้วส่งผลกระทบต่ออุปสงค์และอุปทานภายในประเทศ การเปลี่ยนแปลงหรือการปรับตัวของอุปสงค์จะเป็นไปอย่างรวดเร็ว ในขณะที่อุปทานก็มีการปรับตัวเช่นกัน แต่การปรับตัวทางด้านอุปทานนั้นต้องอาศัยเวลาดังนั้นถ้าการพิจารณาเป็นการพิจารณาจุดหนึ่งของเวลาที่มีสถานการณ์สำคัญเกิดขึ้น เช่นเศรษฐกิจโลกขยายตัวหรือหดตัวอย่างรวดเร็ว ความวัฏจักรธุรกิจแล้วราคาของปัจจัยการผลิตก็อาจเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วโดยที่อุปทานยังไม่ได้มีการปรับตัว ยกตัวอย่างเช่นในกรณีของประเทศไทยซึ่งมีการหลั่งไหลเข้ามาของการลงทุนจากต่างประเทศมีผลให้อุปสงค์ของแรงงานระดับสูงเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่เนื่องจากอุปทานแรงงานระดับสูงต้องใช้เวลาในการปรับตัวนานมากจึงก่อให้เกิดภาวะตึงตัวในตลาดแรงงาน

ระดับสูง ทำให้ค่าจ้างของแรงงานประเภทนี้สูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับแรงงานที่ไร้ฝีมือ
 ในกรณีเช่นนี้ดูเหมือนว่าไทยขาดแคลนแรงงานระดับสูงมากขึ้น และขาดความได้เปรียบโดย
 เปรียบเทียบในสินค้าที่เน้นการใช้แรงงานระดับสูง ผลการศึกษาซึ่งอาจขัดแย้งกับการพิจารณา
 จากสัดส่วนปริมาณปัจจัยการผลิตเปรียบเทียบที่ได้ข้อสรุปว่าขาดแคลนแรงงานความชำนาญระดับสูง
 น้อยลง ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการพิจารณาในที่นี้เป็นการพิจารณา ณ จุดหนึ่งของเวลาซึ่ง
 ปริมาณอุปทานของแรงงานระดับสูงยังไม่มี การเปลี่ยนแปลงตามภาวะค่าจ้างที่เปลี่ยนไป เนื่องจาก
 การปรับตัวของอุปทานนั้นต้องอาศัยเวลา ดังนั้นในระยะยาวเมื่ออุปทานมีการปรับตัวได้ทันกับ
 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอุปสงค์แล้ว ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับการพิจารณาความได้
 เปรียบโดยเปรียบเทียบจากนิยามความอุดมสมบูรณ์ของปัจจัยก็จะหมดไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย